

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Stellingen

Dietz, A.J.

Citation

Dietz, A. J. (2003). Stellingen. Retrieved from
<https://hdl.handle.net/1887/15500>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/15500>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Platform for International Education
Seminar Mutual Beneficiaries? Hoger onderwijs in Nederland en in Ontwikkelingslanden.
Utrecht 19 februari 2003.
Bijdrage Ton Dietz

Stellingen:

1

De mondialisering van de intellectuele arbeid leidt tot een mondiaal tarief waar Nederlandse academici ver boven zitten. Zolang DGIS subsidieert is de continuïteit van Nederlands ontwikkelingsgericht onderzoek en onderwijs niet in gevaar. Als dat minder wordt kan Nederland zich slechts handhaven op basis van kwaliteit en prestige. De Nederlandse academische wereld doet er goed aan zich vooral toe te leggen op hoogwaardige PhD-opleidingen en onderzoekssamenwerking met enkele top-instituten in ontwikkelingslanden. Er is nauwelijks toekomst voor in Nederland gebaseerd internationaal onderwijs op Bachelor's en Master's niveau voor studenten uit ontwikkelingslanden.

2

Er zijn nooit eerder zoveel promovendi uit ontwikkelingslanden in Nederland geweest als de laatste paar jaar. De onderzoeksvorming, de mondiale oriëntatie en de professionalisering van het ontwikkelingsgerichte onderzoek en onderwijs maakt Nederland tot een aantrekkelijke keus voor PhD studenten uit ontwikkelingslanden (en uit het overige buitenland). Het is bovendien vergeleken met USA en UK (nog) relatief goedkoop.

3

Groot probleem is de houding van veel ambassades bij het verstrekken van visa en de kostbare ruis die dit voor Nederlandse instellingen is gaan opleveren. Bovendien is de onbeschofte wijze waarop ambassadepersoneel omgaat met gasten van Nederlandse universitaire instellingen een ernstige smet aan het worden op de verder hartelijke verhoudingen.

4

Het steeds verder uitkleden van de Nederlandse universiteiten m.b.t. eerste geldstroom financiering dwingt tot een steeds commerciële houding t.o.v. het binnenhalen van PhD en Master's studenten uit het buitenland. Dit zal straks helemaal het geval worden als Master's en Research Master's opleidingen niet meer worden gefinancierd door het Ministerie van Onderwijs.

5

DGIS fondsen (NPT, WOTRO, Sanpad, IDPAD) zijn voor Nederlandse academische instellingen die zich (nog) richten op ontwikkelingslanden van levensbelang. De houding van DGIS om het onderzoeks- en opleidingsbeleid te richten op lokale instellingen in ontwikkelingslanden ondergraaft de Nederlandse academische marktpositie m.b.t. 'ontwikkelingsonderzoek', juist nu die academisch gezien de kans heeft tot de wereldtop te gaan behoren.

6

Het grote aantal in Nederland gepromoveerden kan, bij goed alumni-beleid, een grote multiplier krijgen voor verdere uitbouw van onderzoeks- en onderwijscontacten tussen Nederland en ontwikkelingslanden en zal Nederland ook verder geen windeieren leggen.

7

Noch het Ministerie van Onderwijs, noch de individuele universiteiten lijken bereid te zijn om de financiering van ontwikkelingsgericht onderzoek en onderwijs op termijn van DGIS over te nemen. Er dreigt een aanzienlijke verschraling.

8

Met de mond wordt inmiddels al jaren beleden dat vraagsturing centraal staat. De wijze waarop het MHO programma heeft gefunctioneerd geeft aan dat de 'echte' vraag vaak op bureaucratische grenzen botste. Waar die 'echte' vraag de kans kreeg is er echter vaak sprake geweest van sterk persoonsafhankelijke wensenlijstjes, die niet meer relevant bleken als er een nieuwe leiding zat in het betreffende instituut van het ontwikkelingsland.

9

Bovendien is het DGIS financieringsbeleid en het NUFFIC uitvoeringsbeleid dermate wispelturig geweest dat de noodzakelijke lange-termijn relaties in de instituutopbouw vaak niet goed tot stand kwamen.

10

Bij het opbouwen van lange-termijn relaties tussen Nederlandse instellingen van hoger onderwijs en instellingen in ontwikkelingslanden is goede financiering van het onderhouden van de contacten aan beide zijden van groot belang, juist ook op administratief niveau. Helaas is dat vaak zwaar ondergefinancierd.

11

Het is een illusie te denken dat instituutopbouw mogelijk is door *staff development* door middel van PhD promoties in Nederland. Goede gepromoveerden proberen (vooral in Afrika) snel de lokale universitaire instelling te verlaten, op weg naar de Verenigde Staten, beter betalende buurlanden, internationale organisaties en onderzoeksbedrijven.

12

Het ondersteunen van PhD promoties in het ontwikkelingsland zelf door Nederlandse wetenschappers is een dermate onderbetaalde activiteit (if at all) dat een enkele gedrevene dit een paar keer zal doen, maar dat het als beleid geen perspectief heeft.

13 Het financieringsverschil van een PhD hier en daar is echter groot en dat ondergraaft de duurzaamheid van promoveren in Nederland:

Nederlandse PhD plaats 100.000-150.000 euro

WOTRO beurs voor buitenlanders: 40.000 euro

Eigen promotie in bv Kenya: 10.000 euro.

14

Het feit dat Nederland met heel veel ontwikkelingsgeld heel veel regionale en sectorale lange-termijn programma's heeft ondersteund in tal van ontwikkelingslanden en dat dat nauwelijks lange-termijn data heeft opgeleverd voor degelijke bestudering van veranderingsprocessen is een testimonium paupertatis voor zowel DGIS (en SNV, en NOVIB en etc.) als de Nederlandse ontwikkelingswetenschappers. Het wordt de hoogste tijd daar een begin mee te maken, i.s.m. lokale universiteiten.

15

De zogenaamde beperking van Nederlandse steun aan een beperkt aantal landen in het Zuiden is lachwekkend. Het gaat bij de gekozen 48 landen nog steeds om 3,4 miljard mensen. Bovendien ondergraaft het praten in termen van 'landen' in Afrika de hoogstnoodzakelijke clustering van onderzoeks- en onderwijsbeleid daar tot grotere regio's.

16

Het is de hoogste tijd om te komen tot een ANPAD: Africa-Netherlands Programme for Alternatives in Development, daarin SANPAD op te laten gaan, en goed te koppelen aan NPT en WOTRO beleid. De opgebouwde ervaringen en netwerken van NIRP kunnen van dienst zijn.

17

Het wordt verder de hoogste tijd om het Nederlandse beleid m.b.t. onderwijs- en onderzoeksondersteuning in ontwikkelingslanden op Europees niveau te tillen en daarbij vooruit te lopen op de verwachte certificering en accreditatie van onderzoekscholen en onderwijsprogramma's op Europees niveau.

18

Mevrouw Herfkens mag nooit terugkomen als Minister van Ontwikkelingssamenwerking.